

**Darba grupas „Civillikuma ģimenes tiesību daļas
aktualizācijas nepieciešamības izvērtēšanai”**

sēdes Protokols Nr. 1

2010. gada 11.martā
Sēdes sākums - 14:00

Labklājības ministrijas 6.stāva zāle

Sēdi vada:

Elīna Celmiņa

Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju
politikas nodaļas vadītājas vietniece

Sēdē piedalās:

Liene Kauliņa-Bandere

Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju
politikas nodaļas vecākā referente

Natalja Mickeviča

Labklājības ministrija Eiropas un juridisko
lietu departamenta Juridiskās nodaļas
juriskonsulte

Kristīne Kinča

Tieslietu ministrija Civiltiesību departamenta
Vispārējo Civiltiesību nodaļas vadītāja

Ieva Leimane-Veldmeijere

Resursu centra cilvēkiem ar garīgiem
traucējumiem „Zelda” direktore

Anete Erdmane

Resursu centra cilvēkiem ar garīgiem rakstura
traucējumiem „Zelda” juriste

Dace Āķe

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas
Bāriņtiesu un audžuģimeņu departamenta
galvenā inspektore

Edgars Endzelis

zvērināts advokāts

Rasma Klotiņa

Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību
„Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”
galvenā tiesu psihiatrijas eksperte

Elmārs Tērauds

Latvijas Psihiatru asociācijas prezidents

Inga Zonenberga	Tiesībsarga biroja Cilvēktiesību departamenta Pilsonisko un politisko tiesību daļas juriskonsulte
Irīna Rulle	Sabiedriskās organizācijas cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem „Saule” priekšsēdētāja
Sandra Gerenovska	Latvijas Nedzirdīgo savienības viceprezidente
Brigita Aldersone	Latvijas Nedzirdīgo savienības zīmju valodas tulks
Ivars Kalniņš	Latvijas Nedzirdīgo savienības pārstāvis
Ainārs Ostvalds	Latvijas Nedzirdīgo savienības zīmju valodas tulks

Sēdi protokolē:

Inta Vanovska

Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju
politikas nodaļas vecākā referente

Darba kārtībā:

Nr.	Tēma	Ziņotājs
1.	Darba grupas sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana	E.Celmiņa Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vietniece
2.	Darba grupas mērķi, uzdevumi un darbības process	E.Celmiņa Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vietniece
3.	Rīcībspējas institūta regulējums Latvijā un tā atbilstība ANO Konvencijas “Par personu ar invaliditāti tiesībām” 12.pantam	L.Kauliņa-Bandere Labklājības ministrijas Vienlīdzīgu iespēju politikas nodaļas vecākā referente
4.	Rīcībspējas institūta pašreizējā regulējuma būtiskākās problēmas praksē	Ieva Leimane- Veldmeijere

		Anete Erdmane Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem "Zelda"
5.	Darba grupas dalībnieku viedoklis par vēlamo problēmjautājumu risinājumu	Darba grupas dalībnieki
6.	Citi jautājumi	

E.Celmiņa – atklāj sanāksmi. Darba kārtība tiek apstiprināta. Informē par darba grupas mērķi, uzdevumiem un darbības procesu.

K. Kinča – vērš uzmanību uz to, ka saskaņā ar rīkojumu par šīs darba grupas izveidi, Civillikuma ģimenes tiesību daļas aktualizācijas nepieciešamības izvērtēšanu paredzēts veikt līdz šā gada beigām. Savukārt Tieslietu ministrijā ir izveidota darba grupa, kas izvērtē Civillikuma un Civilprocesa likuma modernizācijas jautājumus. Darba grupai paredzēts izstrādāt grozījumu projektus attiecīgajos tiesību aktos līdz šā gada 1.maijam. Tā kā grozījumi vienā un tajā pat tiesību aktā ir virzāmi caur atbildīgajām ministrijām ne biežāk kā 2 reizes gadā, būtu lietderīgi Labklājības ministrijas pārstāvjiem iesaistīties Tieslietu ministrijas darba grupā, lai varētu visus grozījumus iesniegt vienlaicīgi.

L. Kauliņa-Bandere – norāda, ka jau 2008.gada 27.novembrī Labklājības ministrija informējusi Tieslietu ministriju par problēmjautājumiem rīcībspējas institūtā saistībā ar Konvencijas 12.panta „Vienlīdzīgas tiesībspējas atzīšana” īstenošanu. Labklājības ministrijas pārstāvis 2009.gadā vairākkārtīgi piedalījās augstāk minētajā darba grupā Tieslietu ministrijā. Darba grupā biedrības resursu centra cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „Zelda”, Tiesībsarga biroja, kā arī Labklājības ministrijas pārstāvis sniedza informāciju par identificētajiem problēmjautājumiem saistībā ar rīcībspējas institūtu, kā rezultātā ar darba grupas vadītāju S.Rāgu tika panākta vienošanās, ka Labklājības ministrija Konvencijas 12.panta „Vienlīdzīgas tiesībspējas atzīšana” īstenošanai veidos atsevišķu darba grupu, kurā tiks pieaicināti arī Tieslietu ministrijas pārstāvji.

Norāda, ka rīcībspējas institūta jautājums ir ļoti komplicēts un skatāms kopsakarībā ar Bāriņtiesu likumu. Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „Zelda” pašlaik veic plašu pētījumu jautājumos, kas saistīti ar atbalstītās lemtspējas institūtu. Plānots, ka pētījums tiks pabeigts aprīlī. Līdz ar to nebūs iespējams tik īsā laikā izstrādāt grozījumus.

E.Celmiņa – norāda, ka pagaidām lēmums par šīs darba grupas darba pabeigšanu līdz 2010.gada 1.maijam netiks pieņemts. Jautājums par to, kā

Latvijā pilnveidojams rīcībspējas institūts ir sarežģīts un apjomīgs un prasa ilgāku laiku attiecīgu priekšlikumu izstrādei.

L. Kauliņa-Bandere – sniedz prezentāciju par rīcībspējas institūta regulējumu Latvijā un tā atbilstību ANO Konvencijas “Par personu ar invaliditāti tiesībām” 12.pantam.

Informē, ka Latvijā rīcībspējas institūtu regulē Civillikuma ģimenes tiesību daļa, Civilprocesa likums, kā arī Bāriņtiesu likuma normas attiecībā uz aizgādības jautājumiem. Faktiski Latvijas normatīvie akti paredz rīcībspējas pilnīgu ierobežošanu, neparedzot citus variantus, proti, tiek paredzēta rīcībnespējīgas personas tiesību pārņemšana uz aizgādni. Turpretī Konvencija aicina dalībvalstis pārskatīt tradicionālo aizgādības un rīcībspējas sistēmu un lietot aizgādības institūta instrumentu tikai galējas nepieciešamības brīžos. Tā vietā, lai fokusētos uz personas atzīšanu par rīcībnespējīgu, Konvencija aicina veidot atbalsta sistēmu, lai dotu iespēju personām ar invaliditāti tiesības izmantot viņu rīcībspēju. Un proti, Konvencijas 12.panta 4.punkta normas paredz, ka, veicot ar rīcībspējas īstenošanu saistītos pasākumus, tiem jābūt samērīgiem un atbilstošiem konkrētās personas apstākļiem. Tas nozīmē, ka cilvēktiesību ierobežojumu personai var uzlikt, ievērojot samērīgumu un izvērtējot katru konkrēto gadījumu atsevišķi, turklāt cilvēktiesību ierobežojumu var uzlikt tikai minimālajā apmērā.

Informē, ka arī ANO Augstā komisāra cilvēktiesībās 2009.gada ziņojumā norādīts, ka personas atzīšana par pilnībā rīcībnespējīgu ir pretrunā Konvencijai, minētajā ziņojumā ieteikts valstīm veidot mehānismus, lai persona ar invaliditāti varētu īstenot tiesības uz vienlīdzīgu tiesībspēju. Ziņojumā norādīts, ka dalībvalstīm nepieciešams izstrādāt atbalstītās lemtspējas pieņemšanas mehānismu. Norāda, ka faktiski galvenās lietas, kas īstenojamās saskaņā ar Konvencijas nosacījumiem ir maksimāla rīcībspējas atstāšana, samērīgums tiesību ierobežošanā, tiesības tikt uz klausītam personīgi, jānodrošina tiesības uz rīcībspējas regulāru pārskatīšanu.

Ieva Leimane-Veldmeijere – atzīmē, ka secinājumi attiecībā uz risināmajām problēmām rīcībspējas institūtā ir balstīti uz pēdējo gadu Eiropas Cilvēktiesības tiesas spriedumiem. Tas, ka Latvija ratificē ANO Konvenciju “Par personu ar invaliditāti tiesībām” nenozīmē, ka jau līdz šim Latvijai starptautiskie cilvēktiesību jautājumi nebija saistoši. Rīcībspējas pilnīga atņemšana ir pretrunā ne tikai ar ANO Konvenciju “Par personu ar invaliditāti tiesībām”, bet arī ar Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvenciju. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2009.gada martā skatīja Štukaturova lietu, kur tika konstatēti pārkāpumi Krievijas izdotajā lēmumā par rīcībspējas atņemšanu. Eiropas Cilvēktiesību tiesa spriedumā norādījusi šādus galvenos secinājumus:

- garīga rakstura traucējumi, pat ja tie ir nopietni, nevar būt vienīgais iemesls, lai pamatotu pilnīgu rīcībnespēju. Lai pamatotu pilnīgu rīcībnespēju, garīga rakstura traucējumiem jābūt tāda veida vai tādas pakāpes, kas attaisno veikt šādu pasākumu;
- pilnīga rīcībnespēja nevar tikt piemērota uz neierobežotu laiku, tā ir regulāri jāpārskata;
- jānodrošina personas dalība tiesas sēdē un tiesnesim personīgi iespēju robežās jāpārlicinās par personas stāvokli un jāievēro personas uzklaušanās pienākums.

Saskaņā ar tiesas spriedumu rīcībnespēja Štukaturuvam tika atjaunota un minētā persona saņēma kompensāciju 25 000 Euro apmērā.

Darba grupas viens no uzdevumiem ir rast risinājumu tam, kā pilnveidot rīcībnespējas institūtu Latvijā. Pasaules praksē tiek piedāvātas 2 alternatīvas - atbalstītā lēmuma pieņemšana atsevišķās dzīves jomās (Zviedrijā, Kanādā, Ungārijā), daļēja rīcībnespēja (Norvēģijā). Ungārija plāno iekļaut Civillikumā normas, ka cilvēks ar smagiem garīga rakstura traucējumiem savos apziņas gaišajos periodos ir tiesīgs rakstiski norādīt, kādai konkrētajā jomā jābūt rīcībai, kas attiecas uz viņa interešu īstenošanu un norāda konkrētu personu, kas tiek izvēlēta par atbalsta personu.

Saskaņā ar Konvencijas 12.pantu „Vienlīdzīga tiesībnespējas atzīšana” un Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumu Štukaturova lietā rīcībnespējas statuss regulāri ir jāpārskata. Latvijas normatīvajos aktos diemžēl šāds regulējums netiek paredzēts un rīcībnespējas atjaunošana praktiski ir neiespējama. Arī tiesas procesā, kur tiek lemts par rīcībnespējas atņemšanu būtu obligāti jāpiedalās pašai personai. Tās ir šīs personas cilvēktiesības un normatīvie akti nedrīkst pieļaut iespēju skatīt šādu lietu bez cilvēka klātbūtnes, kā tas notiek Latvijā. Pašreiz biedrība „Zelda” gatavo 2 lietas iesniegšanai Satversmes tiesā un 1 lieta no tām vienlaikus tiks sūtīta uz Strasbūru uz Eiropas Cilvēktiesību tiesu. Turklāt nesamērīgi ir arī tas, ka prasību tiesā var iesniegt jebkura persona, tādejādi nepieciešams normatīvajos aktos ierobežot to personu loku, kam ir tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu par rīcībnespējas atņemšanu.

Norāda, ka arī Civilprocesa likuma 270.panta normā nepieciešami grozījumi, jo minētā tiesību norma tiek tulkota tikai gramatiski. Uzskata, ka personai nepieciešams atjaunot rīcībnespēju tad, ja persona spēj vadīt savu darbību vai saprast tās nozīmi, neņemot vērā to, vai persona ir izveseļojusies vai nav. Jāņem vērā, ka ir slimības, no kurām persona nekad nevarēs izveseļoties.

Informē, ka laikposmā no 2006. līdz 2009.gadam rīcībnespēja tika atņemta 981 personai, bet atjaunota tikai 8 personām.

E. Celmiņa - atzīmē, ka ANO Konvencijā “Par personu ar invaliditāti tiesībām” kā atbalstāmā alternatīva ir norādīta atbalstītā lemtspēja un jautā,

kādi trūkumi ir identificēti attiecībā uz daļējās rīcībspējas institūtu, salīdzinot ar atbalstīto lemtspēju.

A. Erdmane - paskaidro, ka daļējās rīcībspējas institūts tomēr paredz ierobežojumus personas rīcībspējai. Piemēram, personai, kurai ir noteikta daļējā rīcībspēja nav tiesības iesniegt prasību tiesā un nav tiesības sevi pārstāvēt atsevišķos jautājumos.

S. Gerenovska – norāda, ka bieži cilvēki ar dzirdes traucējumiem tiek pielīdzināti personām ar garīga rakstura traucējumiem, lai gan dzirdes traucējumi personas prāta spējas neietekmē. Piemēram, slēdzot kredīta līgumu, kredītiestādes viens no nosacījumiem ir galvotāja esamība darījumā. Ir arī situācijas, kad darījumos, kad nepieciešami notāra pakalpojumi, netiek ievērotas personas ar invaliditāti intereses. Piemēram, persona ar dzirdes traucējumiem dodas pie notāra kopīgi ar dzirdīgu ģimenes locekli, kurš ir ieinteresēts personas ar dzirdes traucējumiem nekustamā īpašuma iegūšanā vai kopīpašuma sadalē. Notārs uzklausa dzirdīgu ģimenes locekli, kuram ir iespējams gan notāra teikto, gan personas ar dzirdes invaliditāti pausto interpretēt, ņemot vērā tikai savas intereses. Uzskata, ka darījumiem pie notāra obligāti būtu jānotiek zīmju tulka klātbūtnē arī tad, ja piedalās dzirdīgs ģimenes loceklis. Personai ar dzirdes traucējumiem ir problēmas ar kvalitatīvas izglītības iegūšanu. Surdopedagogu darba kvalitāte ir nepietiekama. Līdz ar to dzīves laikā nedzirdīgām personām ir grūtāk aizsargāt savas tiesības.

E. Celmiņa - lūdz Latvijas Nedzirdīgo savienības pārstāvjus izskatīt sanāksmē sniegto prezentāciju un piedāvāt savus priekšlikumus problēmjautājumu risināšanai.

K. Kinča – atzīmē, ka normatīvie akti nosaka, ka notāriem ir pienākums izskaidrot cilvēkam tiesības. Jautā, vai Latvijas Nedzirdīgo savienības pārstāvji ir sazinājušies ar Latvijas Zvērinātu notāru padomi par šo problēmu, norādot surdotulka nepieciešamību darījumos pie notāra. Iespējams, Latvijas Nedzirdīgo savienības minētās problēmas vairāk ir sadarbības problēmas. Arī attiecībā uz komercbankām būtu jārunā ar komercbanku pārstāvjiem.

E. Celmiņa – atzīmē, ka regulāri tiek organizētas gan Labklājības ministrijas tikšanās ar personu ar invaliditāti pārstāvošajām organizācijām, gan Invalīdu lietu nacionālās padomes sanāksmes, uz kurām varētu uzaicināt pārstāvjus no Latvijas Zvērinātu notāru padomes un Latvijas Komercbanku asociācijas, bet šajā gadījumā problēmjautājumam jābūt noformulētam un pamatotam, lai būtu iespējams veikt attiecīgas diskusijas. Priekšlikums –

Latvijas Nedzirdīgo Savienībai tuvākajā laikā sazināties ar L.Kauliņu-Banderi un informēt, vai ir vēlme izskatīt minēto jautājumu Invalīdu lietu nacionālajā padomē.

D.Āķe - norāda, ka Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas redzeslokā nonākušas vairākas lietas, kurās būtu jāizvērtē nepieciešamība pārskatīt lēmumu par personas atzīšanu par rīcībnespējīgu, jo personas veselības stāvoklis nav tik slikts, lai pilnībā tiktu liegta rīcībspēja. Turklāt atsevišķos gadījumos, ja rīcībnespējīgajām personām būtu pietiekams atbalsts, personas varētu uzturēties ikdienas vidē, nevis sociālās aprūpes iestādēs.

R.Klotiņa - norāda, ka atbalstītā rīcībspēja ir rīcībspēja, kas ar pašas personas piekrišanu tiek no malas atbalstīta. Līdzīgs satura atbalsts bija jau PSRS laikos, proti, pastāvēja „patronāža”. Tomēr svarīgi ir novērtēt, cik būtiski ir personas garīgie traucējumi. Būtu tomēr jāatdala termini „tiesībspēja” un „rīcībspēja”. Rīcībspēja netiek atņemta, lai ierobežotu tiesībspēju, bet, lai pasargātu gan attiecīgo cilvēku, gan sabiedrību. Arī gadījumos, kad rīcībspēju atjauno, invaliditāte jau netiek atņemta. Te apvienojas gan medicīniskie, gan juridiskie kritēriji. Par aizgādņa pienākumu pildīšanas kvalitāti, jāatbild attiecīgajām institūcijām.

A.Erdmane - norāda, ka tiesībspēja iestājas no personas dzimšanas brīža un turpinās līdz pat personas nāvei. Tiesu instances, izskatot jautājumu par rīcībspēju, ņem vērā vienīgi eksperta atzinumu, bet ir vēl arī medicīniskā dokumentācija un liecinieku liecības u.c., kas pamatā netiek skatītas. Tāpat uz tiesas sēdi netiek izsaukta pati persona, jo personas klātbūtne šādas kategorijas lietās ir īpaši būtiska, nodrošinot personas tiesības uz taisnīgu tiesu.

E.Endzelis – atzīmē, ka darba grupas sēdes uzdevums ir risināt tikai jautājumus, kas saistīti ar juridiskiem kritērijiem. Norāda, ka gadījumos, kad tiesa skata lietas, kas nav saistītas ar rīcībspējas jautājumiem, tiesa lietu izskata ļoti rūpīgi, vērtējot visus faktus, kas konstatēti sakarā ar lietas taisnīgu un objektīvu izskatīšanu. Turpretī tiesa, izskatot jautājumos saistībā ar rīcībspējas institūtu, paļaujas vienīgi uz psihiatra veikto ekspertīzi lietā.

R.Klotiņa – norāda, ka nevienā likumā nav ierakstīts, ko var un ko nevar darīt cilvēks.

E.Endzelis – norāda, ka nav pieļaujama prakse, ka tiesas, izskatot lietas par personas rīcībspēju, neanalizē lietā esošos pierādījumus kopsakarībā, bet vērtē tikai „melns/balts”, jeb „normāls/nenormāls”.

R.Klotiņa – atzīst, ka atbalstītā lēmuma pieņemšana būtu optimālāks risinājums nekā daļēja rīcībspēja, jo daļējo rīcībspēju ir sarežģīti definēt.

I.Rulle - norāda, ka pārstāv cilvēkus ar intelektuālās attīstības traucējumiem, t.i. cilvēkus, kurus tieši skar rīcībspējas jautājums. Atbalstāma būtu daļējā rīcībspēja. Svarīgi ir cilvēku pasargāt un ierobežot rīcībspēju proporcionāli invaliditātes smagumam. Piemēram, ja cilvēkam ir tikai garīgā atpalcība, tad pie 1.invaliditātes grupas tiek pilnībā atņemta rīcībspēja. Arī cilvēki ar viegliem garīgās attīstības traucējumiem ir apdraudēti it īpaši mantiskā ziņā, jo ar tiem ir viegli manipulēt. Īpašumi tiek izkrāpti. Gadās, ka šāds cilvēks paliek uz ielas bez iztikas līdzekļiem. No valsts puses jābūt stingrai kontrolei un jābūt cilvēkam, kas pārstāv šīs personas intereses.

E.Celmiņa – vaicā, kādi būtu komentāri attiecībā uz Civillikuma 217.panta 1.punktu, kas nosaka, ka aizgādību nodibina pār personām, kuras tiesa atzinusi par rīcības nespējīgām gara slimības vai plānprātības dēļ.

E.Endzelis – skaidro, ka te ir runa par aizgādības piemērošanu. Civillikumā aizgādība ir plaši atrunāta. Šeit sēdē ir runa par to kā veidot normu par atbalstīto lēmumu. Tā būs tad jauna Civillikuma sadaļa. Teorētiski iespējams, ka tiktu regulēta likuma aizgādības daļa, bet tas prasa apjomīgus likuma grozījumus.

L.Kauliņa-Bandere – norāda, ka vispirms būtu jāvienojas par atbalstāmo institūtu – vai tā būs daļēja rīcībspēja, vai atbalstītā lemtspēja. Jāizvērtē atšķirības starp šiem abiem variantiem.

A.Erdmane - skaidro, ka gadījumā, ja ir daļēja rīcībspēja, tad cilvēkam tiesības lemt patstāvīgi ir ierobežotas. Aizgādnieks lemj šā cilvēka vietā par juridiskiem vai finansiāliem jautājumiem, vai ārstēšanu. Ja ir atbalstītā lemtspēja, cilvēkam tiek saglabātas tiesības pašam izlemt, tomēr ir jāņem obligāti vērā atbalsta personas viedoklis. Viena lieta ir palīdzēt, cita lieta ir aizliegt.

I.Rulle – norāda, ka atbalsta persona ir padomdevējs, kas paskaidro cilvēkam kādas būs konkrētās rīcības sekas.

E.Endzelis – skaidro, ka no juridiskās tehnikas viedokļa svarīgi ar kādu formulējumu iespējams labāk pasargāt cilvēku. Tātad, ir jāizlemj starp variantiem – vai nu atņemt visu, vai daļu rīcībspējas (attiecībā uz veselības, naudas, īpašuma jautājumiem), vai arī saglabāt rīcībspēju, konkrēta jautājuma risināšanā piesaistot atbalsta personu.

K. Kinča – norāda, ka tas būtībā ir jautājums kā tiek tulkots daļējas rīcībspējas saturs. Var tulkot, ka cilvēkam nav tiesības griezties tiesā, bet var arī ielikt likuma grozījumos punktu, ka nepieciešamības gadījumā ar atbalstu attiecīgā persona drīkst griezties tiesā.

E.Endzelis – norāda, ka, ja cilvēks ir pilnībā atkarīgs no aizgādņa, tad aizgādnis rīkojas tā, kā pats to uzskata par nepieciešamu, nevis, kad vēlas attiecīgā persona.

D.Āķe – informē, ka Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā nonākušas vairākas lietas par prasību juridiski pārskatīt rīcībspēju, jo veselības stāvoklis nav tik slikts, lai tiktu liegta rīcībspēja.

E.Endzelis – atzīmē, ka runa ir par cilvēka rīcības ierobežošanu - kādus formulējumus varam piedāvāt, lai ierobežošana būtu saudzīgāka, samērīgāka un tiktu izvērtēta konkrētā gadījumā. Tas ir juridiskās tehnikas jautājums.

K. Kinča – ierosina sagatavot aptuvenu redakciju tiesību normām. Tad varētu konstruktīvāk turpināt darbu darba grupā.

E. Celmiņa – atzīmē, ka vispirms būtu jāsaņem biedrības „Zeldas” pētījuma rezultāti un tikai tad būtu jāuzsāk konkrētu tiesību normu redakciju izstrāde.

L.Kauliņa-Bandere – atgādina, ka darba grupas uzdevums ir lēmuma pieņemšana par nepieciešamību veikt grozījumus rīcībspējas institūtā un izlemt, kurš no institūtiem (atbalstītā lemtspēja vai daļējā rīcībspēja) būtu optimālākais variants efektīvākajai problēmjautājuma novēršanai. Biedrības „Zeldas” pētījums veicinās efektīvākā risinājuma identificēšanu.

Ieva Leimane-Veldmeijere – norāda, ka būtu vēl dziļāk jāpēta citu valstu prakse, jo arī atbalstītās lemtspējas institūtam praksē ir savas problēmas.

E.Tērauds - norāda, ka atbalstītā lemtspēja ir komplicēta norma, kuras īstenošana prasa ievērojumus finanšu līdzekļus. To atļaujas bagātas valstis.

E.Celmiņa –norāda, ka valstī esošā ekonomiskā un finanšu situācija nevar būt par pamatu cilvēktiesību ierobežošanai. Priekšlikumus tiesību normu redakcijai var izstrādāt, bet par likumprojekta izstrādes termiņiem vēl nebūtu jālemj. Tas arī nav šīs darba grupas uzdevums.

Ieva Leimane-Veldmeijere – atzīmē, ka daļu no pētījuma varētu sagatavot jau uz marta beigām. Plānots, ka viss teksts būs sagatavots aprīlī. Norāda, ka

biedrība „Zelda” ir padziļināti veikusi problēmjautājuma izvērtēšanu un apkopojusi attiecīgu informāciju.

Sanāksmē nolēma:

- nākamā darba grupas sanāksme notiks 2010.gada 1.aprīlī;
- Resursu centrs cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem „Zelda” uz nākamo darba grupas sēdi sagatavos prezentāciju par alternatīvām pilnai rīcībspējas ierobežošanai.

Sēde beidzās plkst. 16:00

Sēdi vadīja

E.Celmiņa

Protokolēja

I.Vanovska